

249

*Voorschriften
voor het brouwen van de
veld- en bergbatterij, enz.*

LEMBAGA KEBUDAJAAN
INDONESIA

VI - 28



32 Hal

VOORSCHRIFTEN.

TOO BEHOLD

THEY ARE THE

THEY ARE THE

~~V-99~~
VI-28

VOORSCHRIFTEN

VOOR HET

BIVOUACQUEREN

DER

VELD- EN BERGBATTERIJEN

EN VOOR HET VERVANGEN

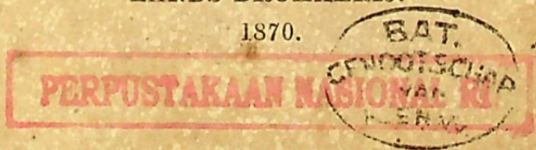
VAN

BUITEN GEVECHT GESTELDE TREKPAARDEN.

Uitgegeven op last van het Departement van Oorlog.

B A T A V I A ,
LANDS-DRUKKERIJ.

1870.



PERPUSTAKAAN NASIONAL R.I.

Tanggal : 29 - 06 - 2010
Nomor induk : 506 / PN - MUSELIM / 10
BIB - ID : 7988760
ITEM - ID : 212111897
Asal : Museum Pusat

VOORSCHRIFTEN voor het bivouacqueren eener
 zware Veldbatterij (6 E en 4 E getr.),
 eener ligte 3 E^{er} Veldbatterij en eener
 Bergbatterij van 12 dm.

Bij de samenstelling dezer voorschriften, is tot grondslag genomen de thans bestaande formatie der Veld- en bergbatterijen op voet van Oorlog bestaande uit:

6 E^{er} Veldbatterij.	3 E^{er} Veldbatterij (tegen Europeschen vijand).	12 dms. bergbatterij.
—	—	—
4 Br. kanons van 6 E en	8 Br. kanons van 3 E op affuiten met voorwagens;	6 Br. houwitsers van 12 dm. berg, op affuit;
4 id. van 4 E getr. op affuiten met voorwagens.	2 reserve affuiten met voorwagens;	6 Br. mortieren van 12 dm. op blok;
16 munitie-voorwagens.	72 munitiekisten draagbare tot kanon van 3 E ;	2 reserve affuiten tot houw. 12 dm. berg;
2 reserve affuiten met voorwagens.	6 broko's, en	4 reserve raden;
2 voorraadwagens met voorwagens, en	1 draagbare smidse.	4 broko's;
1 smidswagen;		60 munitiekisten draagbare tot berg-houw. van 12 dm.;
(de batterij behoort mede te voeren 10 trek- of paardenlijnen).		36 munitiekisten draagbare tot mortier van 12 dm., en 6 munitiekisten draagb. tot lichtkogel van 12 dm.

Algemeene regels.

1e. De batterijen zullen in vier liniën als volgt worden opgesteld:

6 ^{ter} <i>Veld-</i> <i>batterij.</i>	3 ^{ter} <i>Veld-</i> <i>batterij.</i>	12 <i>dms. Berg-</i> <i>batterij.</i>
1e linie.	1e linie.	1e linie.
8 Vuurmonden met voorwagens en de daarbij behoorende bespanningen van 6 paarden.	8 vuurmonden met voorwagens en de daarbij behoorende bespanningen van 4 paarden.	6 houwitsers van 12 dm. berg op affuit.
2e en 3e linie.	2e linie.	6 mortieren van 12 dm. op blok.
elk 8 voorwagens, waarbij die uit de 3e linie worden opgelegd op die der 2e linie, verder de bespanningen dier voorwagens, ieder van vier paarden.	22 draagpaarden der 1e linie en 2 reservepaarden id.	24 draagbare munitiekisten voor eerstgenoemde en 24 id. voor laatstgenoemde vuurmonden.
4e linie.	3e linie.	2e linie.
2 reserve affuiten met voorwagens en de voorraadwagens met voorwagens, zoomede de uit 6 paarden bestaande bespanning van elk voertuig. De smidswagen wordt zoodanig opgesteld,	14 draagpaarden, 5 rijpaarden en 6 reservepaarden.	Al de tot de 1e linie behoorende paarden.
	4e linie.	3e linie.
	2 reserve affuiten met voorwagens en bespanningen elk van 4 paarden; 72 munitiekisten; 6 broko's; 4 draag- 4 reserve- en 2 rijpaarden; de draagbare smidse wordt opgesteld als de smidswagen bij 6	32 draag- en 4 rijpaarden.
		4e linie.
		2 reserve affuiten met hunne bespanningen.
		22 reservepaarden;
		1 rijpaard;
		36 munitiekisten tot houwitser;

dat de wind het gebruik voor de andere voertuigen niet gevaarlijk maakt, de afstand tusschen de liniën moet 40 passen bedragen.

Zie verder plaat I.

ƒ; de afstand tusschen de liniën moet 40 passen bedragen.

Zie verder plaat II.

12 id. tot mortier; 6 id. tot lichtkogels; 4 reserve raden, en 4 broko's; de draagbare smidse als bij 3 ƒ.

de afstand tusschen de liniën zal ongeveer 20 passen bedragen doch naar omstandigheden kunnen worden gewijzigd.

Zie verder plaat III.

2e. Elke sectie moet kunnen afmarscheren zonder de minste verwarring te doen ontstaan.

Wordt eene sectie met twee voorwagens der 2e linie gedetacheerd, dan worden deze voorwagens in genoemde linie vervangen door een ingeslagen piketpaal, en de disselboomen van de voorwagens der 3e linie, met een door het neusbeslag te steken fourage-strik, stevig daaraan bevestigd.

3e. De plaatsing der paarden moet zoodanig zijn, dat men ten allen tijde bij de affuiten kan komen, en dat de

voorwagens en munitiekisten immer gemakkelijk geopend kunnen worden.

4e. Sectiesgewijze moeten de voertuigen met bespanningen en draagpaarden ook afzonderlijk kunnen bivouaqueren.

5e. Het bevel over de 2e, 3e en 4e linie zal aan den sergeant-majoor worden opgedragen, terwijl de fourier onder den sergeant-majoor meer bijzonder de reserve-voertuigen onder zijn opzicht heeft.

6e. De paarden zullen op de volgende wijze worden vastgezet:

Aan de trek- of paardenlijnen, die aan de twee voertuigen eener sectie worden bevestigd, waartoe die voertuigen zoover uit elkander worden gesteld, dat de aangeglagen lijnen behoorlijk gestrekt zijn, dus p. m. 10 Ned. Ellen.

De afstand tusschen twee niet verenigde voertuigen eener zelfde linie, moet 6 passen bedragen.

Tot het aanslaan der trek- en paardenlijnen wordt als volgt te werk gegaan:

Nos 1 en 3 van de onevene stukken stellen het linker

Geheel als bij de 6^{er} voor zoover de bespanningen der voertuigen betreft; voor de draag- en reservepaarden maakt men gebruik van de bij algemeene order no. 31 van 1869 ingevoerde kluistermiddelen; (zie plaat IV fig. 4) de ijzeren piket wordt in den grond geslagen en de voetkluister aan een der voorbeenen van het paard bevestigd; zijn de paarden onwillig, lastig of hengstig, dan kluistert men beide voorbeenen.

De afstand waarop de ijzeren piketten van elkander moe-

Voor alle paarden der bergbatterijen van 12 dm., geldt hetzelfde wat voor de draag- en reservepaarden der 3^{er} veldbatterijen is voorgeschreven.

rad van de affluit zoodanig, dat een der speeken vertikaal staat.

Nos. 2 en 4, van de evene stukken doen hetzelfde met het regter rad.

Nos. 5 en 6 van de onevene stukken ontwikkelen de trek en paardenlijnen en nemen die dubbel ten einde het midden er van te bepalen; zij worden hierin en in het verder bevestigen der lijn aan de raden geholpen door Nos. 1 en 3.

No. 2 houdt het midden van de lijn buitenwaarts tegen de verticale speek ongeveer een palm boven de naaf en zorgt dat gedurende de bevestiging de lijn niet verschuift.

Nos. 5 en 6 halen daarna de einden van buiten naar binnen over de velg ter hoogte van de 2e speek (ter weers-

ten worden geplaatst, hangt van omstandigheden af, in elk geval echter zoover van elkan- der verwijderd, dat de daaraan vastge- bonden paarden met elkander niet in aanraking kunnen komen; hiertoe zal 5 ellen voldoende zijn.

zijde van de verticale), daarna van binnen naar buiten onder de speek, daarna van buiten naar binnen over de speek en eindelijk weer van binnen naar buiten over de velg (vide plaat IV fig. 1).

Nos. 5 en 6 gaan vervolgens met de einden der lijn naar de evene stukken, om die aan het linker rad der affuit op gelijke hoogte te bevestigen.

Mogt de afstand van het affuit dit niet toelaten, dan wordt het vierkant door de bedieningsmenschappen opgenomen en zooveel noodig verplaatst.

Nos. 5 en 6 brengen de einden van buiten naar binnen over de velg en onder de speek, vervolgens om de speek en slaan daarna de haak over het gestrekte gedeelte

der lijn (vide plaat IV fig. II).

Ten einde nu de lijn goed te strekken, wordt de affuit nogmaals vierkant opgenomen en zoo veel mogelijk regts verplaatst:

Moet het bivouac weder opgebroken worden, dan wordt de lijn door No. 1 en 3 van de evene stukken losgemaakt en verder door No. 5 en 6 van de onevene stukken opgeborgen.

De paarden die het digst bij het voertuig staan, worden zoodanig aangebonden, dat zij het voertuig niet kunnen beschadigen, terwijl men wanneer er plaatsen open kunnen blijven, bij voorkeur de allernaaste bij het voertuig ongebruikt zal laten voor zooverre daardoor het verband der afdeling niet wordt verbroken; overi-

gens worden de
trekpaarden zoo-
veel mogelijk aan
den kant der dissel-
boomen, en de ach-
terpaarden het
digst bij het voer-
tuig geplaatst.

7e. Draagbare munitiekisten, broko's en smidse zullen zooveel mogelijk op steenen of op houten onderleggers worden geplaatst, om ze te vrijwaren voor de vochtigheid van den grond, terwijl verder van de aanhanden middelen zal worden gebruik gemaakt om de munitiekisten tegen de invloeden van regen en zon te beveiligen, waartoe hare voorgeschreven plaatsing of schikking, zoonoodig eenigzins kan worden gewijzigd, daarbij in acht nemende, dat de kisten bij eenzelfde draagpaard behoorende, bij elkander blijven en zoover van elkander geplaatst moeten worden, dat het paard bij het opladen er tusschen kan worden gebragt.

Keuze van bivouac.

Is men verplicht te bivouacqueren, dan zoekt men daartoe eene geschikte, zooveel mogelijk in de nabijheid van stroomend water gelegen plaats uit, en handelt verder volgens dit voorschrift.

Is in de nabijheid een boomgaard (liefst klappertuin) dan bevestigt men de trek- en paardenlijnen aan de boomen en bindt hieraan zooveel paarden als mogelijk is. Zie plaat IV fig. 3.

Heeft men tijd en gelegenheid dan maakt men afdaken voor de paarden, ten einde ze voor zon en regen te beschutten; deze afdaken plaatst men dan straatsgewijze achter en rechthoekig op de liniën en de lijn der hutten van de manschappen.

Het betrekken van het bivouac.

Zoodra de kommandant der batterij kennis draagt van de voor het bivouac bestemde plaats, begeeft hij zich daarheen met de stukskommandanten, plaatst hen in de gewilde richting en op de vereischte afstanden.

De officier belast met het bevel over de voorwagens doet hetzelfde met de voorwagen - geleiders.

De voertuigen marscheren in bataille op, en houden halt zoodra de achterraden ter hoogte hunner geleiders zijn gekomen.

De fourier zorgt voor het behoorlijk oprijden der reservevoertuigen.

Zoodra de 2e linie opgereden is worden de parkeerlijnen aangeslagen, op de wijze als vroeger is gezegd; de

Als bij G^U, voor zoover de 1e linie en de reserveaffuiten betreft; de reserve en draagpaarden worden op de voor hen bestemde plaatsen gebracht, en door middel van kluisters en piketten geparkeerd, op de wijze als zulks onder punt G der algemeene regelen is omschreven.

Zoodra de kommandant der batterij kennis draagt van de voor het bivouac bestemde plaats, begeeft hij zich derwaarts met de sectie-kommandanten en den officier belast met het kommando over de mortieren, en maakt hen bekend met de wijze waarop de verschillende onderdeelen der batterij moeten worden opgesteld, waarna tot het parkeeren wordt overgegaan.

De paarden worden op de voor hen bestemde plaatsen opgesteld, op de wijze als zulks onder punt G der algemeene regelen is omschreven.

parkeerlijnen van de 2e linie worden aangeslagen door de voorwagengeleiders en bedienden, terwijl zulks bij de reserve voertuigen door de werklieden geschiedt. De paarden worden afgespannen, en even als de rijpaarden, met de longes aan de paardenlijnen vastgemaakt. zullende ieder stukskommandant zorg dragen de plaatsen der paarden tijdig aan te wijzen.

Wordt er afgetuigd dan zal men trachten boomen en staken te bekomen, ten einde tusschen de linien en achter het midden van ieder span of van twee op zich zelf staande paarden, schragen in den grond te plaatsen, op elk paar schragen een dunne boom of staak leggen en daarop de harnachementen plaatsen. Deze schragen worden zamengesteld als die eener facine-bank. Kan men geene boomen of staken bekomen, dan worden de verschillende tuigdeelen op alang-alang of klapperbladen achter de paarden gelegd. De deken wordt over het tuig gelegd en de bepakking in den regel niet los gemaakt. Onder het afspannen of af-tuigen wordt de parkwacht verzameld, en worden bij elke linie nog eenige manschappen geplaatst als paardenwacht, die bijzonder belast zijn er voor te waken dat de paarden behoorlijk blijven aangebonden, en er niets van de tuigen verloren gaat.

Na deze verrigtingen worden de manschappen naar om-

standigheden zijdelings doch bij voorkeur achter de batterij gelegerd, en zal men trachten voor officieren en manschappen zoo mogelijk hutten te doen bouwen, waarvan de afstand tot de batterij zich regelt naar het gevaar van brand en plaatselijke omstandigheden.

Parkwacht.

De kommanderende officier, divisie-, batterij of sectie-kommandant bepaalt de sterkte der parkwacht zoodanig, dat de bewaking van het materieel niets te wenschen overlaat; een Europeesch onderofficier of korporaal zal het kommando over de wacht voeren. Aan de schildwacht van het park zal voornamelijk het consigne gegeven worden, om niemand dan de officieren en stukskommandanten te vergunnen de munitiekisten te ontsluiten; na de taptoe moet dit steeds in bijzijn van den kommandant der wacht geschieden.

Voorts zal men alle voorzigtigheidsmaatregelen streng doen nakomeu. In de onmiddelijke nabijheid van den vijand worden de sloten der munitiekisten tot de 1e linie behoorende, afgenomen en even als bij exercitiën of bij manoeuvres, aan de sectiekommandanten ter hand gesteld; in gewone omstandigheden worden bij de zware veldbatterijen de sleutelingen geborgen in het ijzeren kistje van de onevene voorwagens der 1e, 2e en 3e linie, van de voorraadassuit No. 1 en van den voorraadwagen No. 1, terwijl de sleutels dier ijzeren kistjes, even als die der munitiekisten van de ligte veld- en bergbatterijen, in bewaring zullen worden gegeven aan den kommandant der parkwacht.

De parkwacht zal zooveel mogelijk in een nabij gelegen huis of hut worden opgesteld, doch steeds zoodanig, dat men van de wacht het park geheel kan overzien; de kommandant der wacht maakt des morgens ten 8 ure van het gedurende zijne wacht voorgevallene, schriftelijk rapport aan den kommanderenden officier, voorvallen van bijzonderen aard zullen echter onverwijld door hem moeten worden gerapporteerd.

Bij het aflossen der wacht, waarbij de officier der Orderweek tegenwoordig moet zijn, wordt door den opkomenden kommandant mündeling aan dien officier gerapporteerd of alle gereedschappen en voorwerpen, die aan en tegen de voertuigen bevestigd zijn, zoomede alle riemen naar behooren aanwezig zijn; de aftredende parkwacht is daarvoor verantwoordelijk; de officier der Orderweek zal zich overtuigen, dat de parkwacht naar behooren wordt overgenomen, en wanneer daarop aanmerkingen te maken zijn, schriftelijk aan den batterij-kommandant rapporteren.

Stalwacht.

De sterkte regelt zich naar omstandigheden; tot kommandant derzelve wordt een inlandsch sergeant of korporaal gekommandeerd, doch kan diens functie bij gemis aan voldoende kader ook aan den kommandant der parkwacht worden opgedragen; de pligten der stalwachts zijn dezelve als in garnizoen.

Het opbreken van het bivouac.

In spoed vereischende gevallen zullen de stukrijders door de overige manschappen in het optuigen worden geholpen, allen maken zich tot den afmarsch gereed. Dezelfde nummers die de paardenlijnen bij het betrekken van het bivouac gehaald hebben, bergen ze met spoed; een en ander wordt stevig aan de voertuigen bevestigd, opdat als aangespannen is, de afmarsch door niets worde belet.

Het vervangen van buiten gevecht gestelde trekpaarden.

Algemeene regels.

Bij elke batterij te velde mag nimmer uit het oog verloren worden, dat het vervoer en de slagvaardigheid van den vuurmond, zoolang mogelijk onafhankelijk moet blijven, van de verliezen die geleden worden.

Bij het ontbreken van één of meer paarden, valt eerst dat van den stukskommandant in, daarna dat van den beschikbaren trompetter.

De rijpaarden worden steeds zooveel mogelijk in het voorspan gebruikt, met uitzondering der gevallen hieronder nader omschreven; ontbreekt een midden of achterpaard, dan schuiven de voorste trekpaarden naar achteren en het rijpaard wordt voorpaard, waarbij de trekhaken in de ijzeren kous der strengen geslagen worden. Als het rijpaard van den stukskommandant ingespannen wordt, plaatst zich de berijder, als het stuk zich weder in beweging moet stellen, op den voorwagen met het gezicht naar de bespanning gekeerd.

De trompetter en de stukrijders, die onbèreden raken, vallen in voor de kanonniers die tot de bediening van het stuk mogten ontbreken; is zulks onnoodig dan dragen zij de harnachementen, die men anders voor het oogenblik zoude moeten achter laten.

De volgende onderstellingen zijn gegrond, op eene in het vuur staande batterij, zijnde de kanonniers tot de bediening van het stuk benoodigd.

De tuigen der buiten gevecht gestelde paarden worden op de voorwagenkist geplaatst, als volgt:

die der bijdehandsche paarden links en die der van de handsche regts; eerst de hamen met de koppen naar voren, hiertegen bevestigt men de strengen door middel der buik-

riemen, vervolgens de hoofdstellen en de halsbanden, daarna de zadels toegeslagen met de dekens opgerold tegen de kussens en verbonden met de buiksingels door een slag over den zadel te doen en ze aan de singelstooten te bevestigen. De tuigen worden met de fouragestrik aan de buitenste kram bevestigd met een slag om den kop van het haam, van buiten naar binnen, verder met een slag van boven naar onder, door den kram om den voorboom van het zadel en van onder naar boven door de kram van den staatriem en den beugel van het haam, daarna worden de overschietende einden van den fouragestrik van onder naar boven door de kram van den dubbelen zitkussenriem gestoken en alsdan met een lus of strik bevestigd. De fourage zal van de kist genomen, op de voetenbank gelegd en vastgemaakt worden.

Zoodoende heeft er geen beletsel plaats om de kist te openen en er de ladingen uit te nemen.

Wordt er niet gevuurd, is men op marsch of staat men in bataille, dan zullen ter bespoediging der werkzaamheden bij de ligte veldbatterijen No. 1 en 5 de tuigen plaatsen, terwijl zulks bij de zware veldbatterijen door No. 7 en 8 verrigt wordt.

Om deze oefening te doen, moet men twee afzonderlijke manschappen voor ieder stuk hebben om de paarden vast te houden, die men veronderstelt te ontbreken.

6 ^{er} Veld-
batterijen.

1e. Als het bij de handsche voorpaard ontbreekt.

De voorrijder ont-
doet het buiten
staat gestelde paard
van hoofdstel en
haam.

De achterrijder

3 ^{er} Veld-
batterijen.

1e. Als het bij de handsche voorpaard ontbreekt.

De voorrijder ont-
doet het buiten
staat gestelde paard
van hoofdstel en
haam.

De achterrijder

12dms. Berg-
batterijen.

Omdat de bespan-
ning der vuurmon-
den uit twee voor
elkander geplaatste
paarden bestaat,
wijst de vervanging
zich van zelve aan;
voor het geval dat
het boom- of la-

ontdoet hetzelfde van zadel en staart-riem; zij plaatsen de tuigen op den voorwagen. De middenrijder blijft te paard. Het stukskommandantspaard wordt bijdehandsch voorpaard.

2e. Als het vandehandsche voorpaard ontbreekt.

De voorrijder blijft te paard. De midden- en achterrijder nemen van het buiten staat gestelde paard de tuigen af en plaatsen die op den voorwagen. Het stukskommandantspaard wordt vandehandsch voorpaard.

3e. Als de beide voorpaarden ontbreken.

De voorrijder neemt de tuigen van het bij de handsche en de achterrijder die van het vandehandsche paard af, zij plaatsen die beide op den voorwagen.

van zadel en staart-riem; zij plaatsen de tuigen op den voorwagen, het stukskommandantspaard wordt bij de handsch voorpaard.

2e. Als het van de handsche voorpaard ontbreekt.

Als bij 1; het stukskommandantspaard wordt vandehandsch voorpaard.

3e. Als het bijdehandsche achterpaard ontbreekt.

De achterrijder maakt de strengen van zijn paard los, en trekt den disselboomriem uit, die hij aan den voorrijder geeft; de voorrijder maakt eveneens de strengen van het bijdehandsche voorpaard los, brengt dit paard naar achteren, legt in zijne strengen een steek met drie omslagen bevestigt ze aan

moenpaard komt te ontbreken, moeten de tuigdeelen worden afgenomen en op het als boompaard invallende voorpaard worden gelegd.

Het paard van den stukskommandant wordt bij- en dat van den trompetter vandehandsch voorpaard.

4e. Als het bijdehandsche middenpaard ontbreekt.

De voor- en middenrijder maken de strengen van hunne bijdehandsche paarden los, eerstgenoemde brengt zijn paard terug en bevestigt hetzelfde aan het achterpaard. De voor- en middenrijder ontdoen de paarden van de tui- gen en plaatsen die op den voorwagen. Het stukskommandantpaard als bij 1.

5e. Als het vandehandsche middenpaard ontbreekt

Dit geschiedt op dezelfde wijze als in 4 is vermeld.

Het paard van den stukskommandant als bij 2.

den trekknuppel, steekt den disselboomriem in en bevestigt dien aan den disselboom; het stukskommandants paard wordt bijdehandsch voorpaard.

4e. Als het vandehandsche achterpaard ontbreekt.

De achterrijder maakt de strengen van het buiten staat gestelde paard los en trekt den disselboomriem uit die hij aan den voorrijder geeft; de voorrijder spant zijn vandehandsch paard van het achterpaard af, legt in de strengen een steek met drie omslagen, brengt het paard achteruit, haakt de strengen in, steekt den disselboomriem door den omloopring aan de zijde van den bijdehandschen disselboom en maakt den riem aan dien disselboom vast; in-

6e. Als de beide middenpaarden ontbreken.

De voor- en middenrijder maken de strengen van hunne paarden los, eerst-gemelde brengt zijne beide paarden terug en bevestigt die aan de achterpaarden; de midden en voorrijder nemen de tuigen van de onbruikbaar geworden paarden af en bevestigen die op den voorwagen. De voorrijder wordt middenrijder. De paarden van den stukskommandant en den trompetter als bij 3.

7e. Als het bijdehandsche achterpaard ontbreekt.

De achterrijder maakt de strengen van zijn paard los, ontgespt den disselboomriem, die hij uit den omloopring trekt en aan den middenrijder geeft. De midden-

tusschen slaat No. 6 een dubbel genomen fouragestrik, met een schipperssteek om den bijdehandschen disselboom ter hoogte van den draaghaak, brengt de fouragestrik achter den mantelzak over het pakzadel, en bevestigt dit touw op de behoorlijke lengte met twee halve slagen aan den vandehandschen disselboom, ter hoogte van den draaghaak; het stukskommandantspaard wordt vandehandsch voorpaard.

5e. Als de beide vandehandsche paarden ontbreken.

Het bijdehandsch voorpaard wordt vandehandsch achterpaard, waarbij als boven van een fouragestrik wordt gebruik gemaakt; overigens wordt het stukskommandantspaard

rijder spant zijn paard van het achterpaard af en legt in zijne strengen een steek met drie omslagen. De voor- en middenrijder brengen hunne paarden achteruit, laatstgenoemde bevestigt het zijne aan den trekknuppel, steekt den disselboomriem door den omloopring aan de zijde van den disselboom, waaraan hij verder den riem vastmaakt. De voor- en achterrijder nemen de tuigen af en plaatsen die op den voorwagen. Het stukskommandantspaard als bij 1.

8e. Als het van dehandsche achterpaard ontbreekt.

Dit wordt op dezelfde wijze als bij 7 vermeld, verrigt. Het stukskommandantspaard als bij 2.

9e. Als de beide achterpaarden ontbreken.

bijdehandschen het trompetters - paard van dehandsch voorpaard. Komen er twee paarden te ontbreken, en is alleen dat van den stukskommandant ter vervanging beschikbaar, dan plaatst men dit paard vóór het midden van het achterspan, de strengen worden alsdan gehaakt in de kousen der middenstrengen van het achterpaard.

De achter- en middenrijder spannen uit, de achterrijder neemt de disselboomriemen uit, terwijl laatsgenoemde een steek met drie omslagen in de strengen zijner paarden legt, waarna de 4 paarden terug gebragt worden, de middenrijder maakt verder zijne paarden aan de treknuppels vasten bevestigt de disselboomriemen. De voor- en achterrijder nemende tui- gen af en bevestigen die op den voorwagen. De paarden van den stukskommandant en den trompetter als bij 3.

10e. Als het bij de handsche voor- en middenpaard ontbreekt.

De voor- en middenrijder ontspannen de gevallene paarden, daarna wordt het trompetterpaard, bijde-

handsch midden- en dat van den stukskommandant bijdehandsch voorpaard.

11e. Als het vandehandsche voor- en middenpaard ontbreekt.

De voor- en middenrijder spannen de gevallene paarden uit, daarna wordt het trompeterpaard vandehandsch midden, dat van den stukskommandant vandehandsch voorpaard.

12e. Als het bijdehandsch midden- en achterpaard ontbreekt.

De midden- en achterrijder ontspannen hunne paarden. De achterrijder ontgespt den disselboomriem, die hij uit den omloopring trekt en aan den voorrijder geeft. De voorrijder legt in zijne strengen een steek met drie

omslagen, brengt zijn bij de handsch paard achteruit en bevestigt hetzelfde aan den trekknuppel, steekt den disselboomriem door den omloopring aan de zijde van den disselboom waaraan hij verder den riem vastmaakt; het trompetterpaard wordt bijdehandsch midden- en dat van den stukskommandant bijdehandsch voorpaard.

13e. Als het vandehandsche midden- en achterpaard ontbreekt.

Dit wordt op dezelfde wijze als bij 12 verrigt.

14e. Als er meer dan 2 paarden ontbreken, laat men het middenspan vervallen en vult de overige aan door indeeling van het paard van den stukskommandant en zoo noodig van den beschikbaren trompetter.

BESCHRIJVING en hoofdafmetingen der kluistermid-
delen bedoeld bij algemeene order 1869
no. 51. Zie plaat IV fig. 4.

De middelen om de paarden op bivouac vast te zetten, bestaan uit een ijzeren piket met oogwervel, en een lederen band of voetkluister, aan elkander vereenigd door een eind touw of longe.

De piket vervaardigd van rond staafijzer, is geheel lang 0,367 el, tot op 0,187 el van boven cilindrisch, met eene middellijn van 0,02 el, en verder viervlakkig tot eene punt uitlopende. Het bovineinde is voorzien van een' vierkanten tap, rustende op eene ronde borst, waarom de oogwervel draait.

Het gewigt van den piket bedraagt 0,735 Ned. pd.

De voetkluister is een band, vervaardigd van tuigbruin middensoort leder, voor een gedeelte met agelgaren opgevuld; het eene einde is voorzien van een stoot van dubbel gestikt leder, het andere einde van eene gesp met kap en passant; achter de passant bevindt zich een half cirkelvormige ijzeren ring, waaraan de longe bevestigd wordt. De voetkluister weegt 0,140 pd.

De longe vervaardigd van touw d. i. o. 0,035 el, is geheel lang 0,9 el, de eindlen worden door middel eener oogsplits, aan den wervel van den piket en aan den ring van den lederen band bevestigd; de longe weegt 0,007 pd.

Het gewigt van het kompleete kluistermiddel bedraagt 0,88 pd.

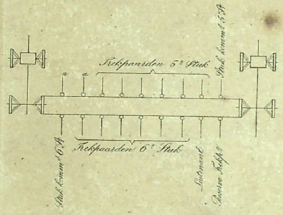
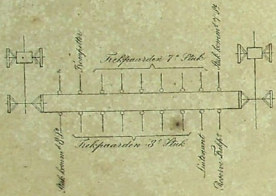
INHOUD.

	Bladz.
Voorschriften voor het bivouacqueren der Veld- en Bergbatterijen (met 4 platen)	3
Handleiding voor het vervangen van buiten gevecht gestelde trekpaarden der batterijen	17
Beschrijving der kluistermiddelen bedoeld bij algemeene order 1869 no. 31	26

1770

1
J
V

19



2

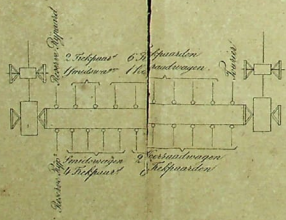
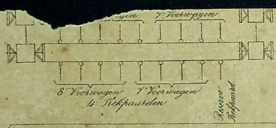
5

1^{er} Stuk

Hilfpaarden

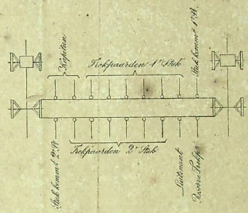
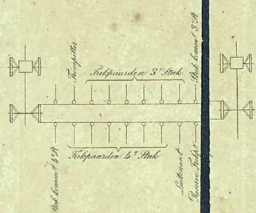
4 Hilfpaarden

Hilfpaard

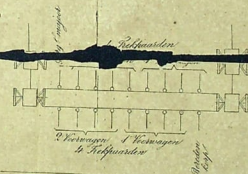
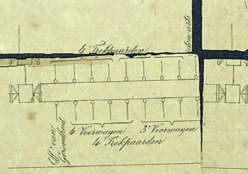


ATTERIJ

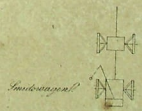
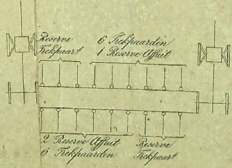
ie



ie



ie



bei. Korpmaal

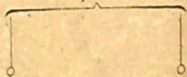
drank



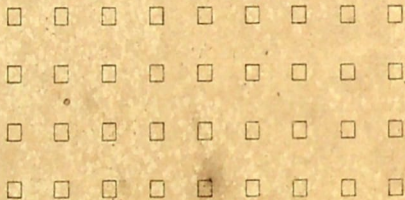
paarden erts

Adj. Ond. Off.

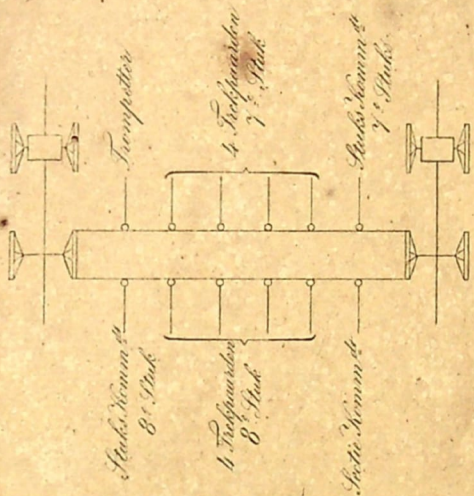
reserfpaarden



36 munitionisten?



rese



Reservepaard

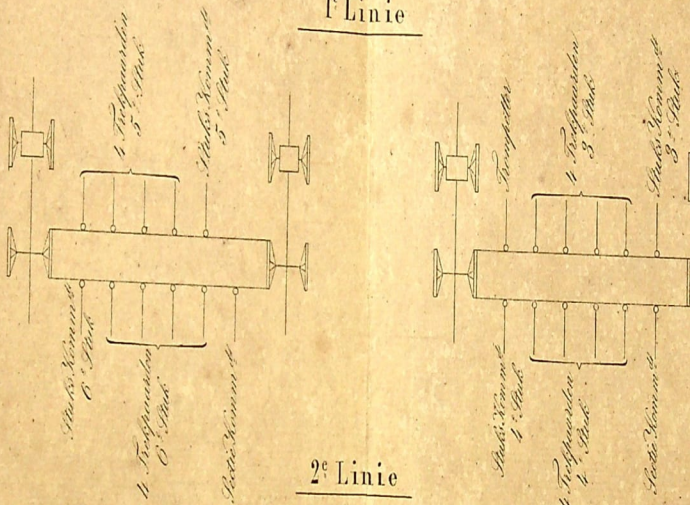






LIGTE 5^{de} VELDBATTERIJ

1^{ste} Linie



2^{de} Linie

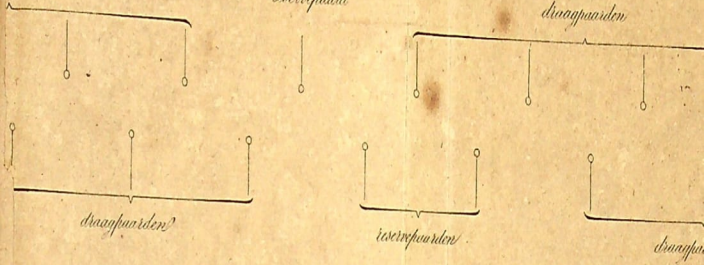
22 draagpaarden beh. tot de 1^{ste} Linie, 2 reservepaarden.

5^{de} Linie

14 draag- en 11 reservepaarden.

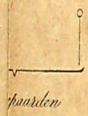
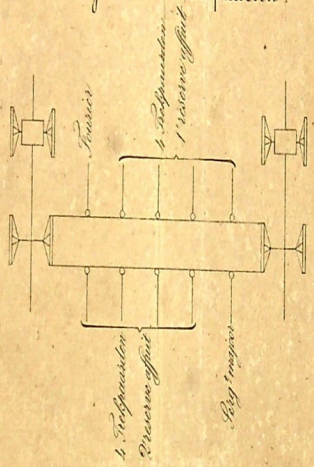
reservoerpaard

draagpaarden

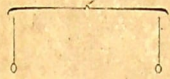


4^e Linie

4 draag-en 4 reservepaarden.



reservepaarden



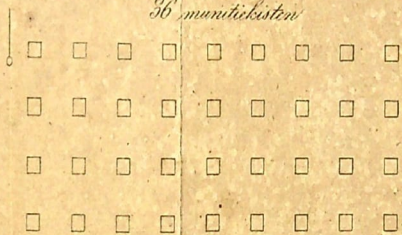
reservepaard. ber. Koifpornaal

eko

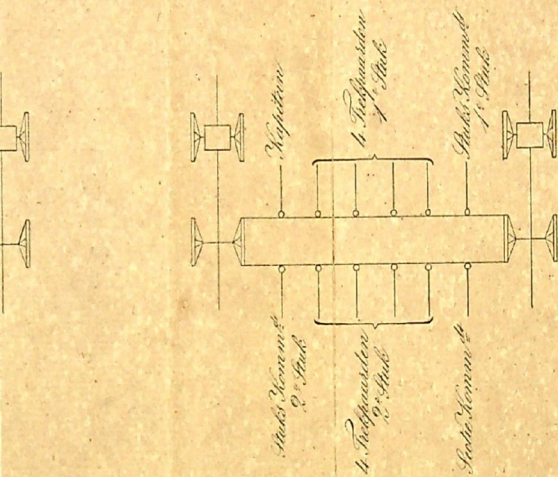
Smidse

36 munitiekisten

draagbare smidse



} 6 broke & Kisten
 tot draagbare smidse.

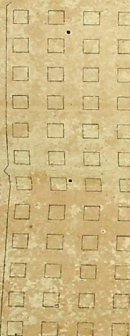


Reservepaard

BERG-BATTERIJ van 12 duim

1^e Linie

24 draagbare munitiekisten tot hoovers van 12 duim



24 draagbare munitiekisten tot 12 duim

2^e Linie

Paardew schietende tot de 1^e Linie

2 draagbare munitiekisten tot 12 duim

2 draagbare munitiekisten tot 12 duim

2 draagbare munitiekisten tot 12 duim

2 draagbare munitiekisten tot 12 duim

2 draagbare munitiekisten tot 12 duim

2 draagbare munitiekisten tot 12 duim

2 draagbare munitiekisten tot 12 duim

2 draagbare munitiekisten tot 12 duim

2 draagbare munitiekisten tot 12 duim

2 draagbare munitiekisten tot 12 duim

2 draagbare munitiekisten tot 12 duim

2 draagbare munitiekisten tot 12 duim

2 draagbare munitiekisten tot 12 duim

2 draagbare munitiekisten tot 12 duim



6 Hoovers van 12 duim

2 draagbare munitiekisten tot 12 duim

2 draagbare munitiekisten tot 12 duim

2 draagbare munitiekisten tot 12 duim

2 draagbare munitiekisten tot 12 duim

2 draagbare munitiekisten tot 12 duim

2 draagbare munitiekisten tot 12 duim

2 draagbare munitiekisten tot 12 duim

2 draagbare munitiekisten tot 12 duim

2 draagbare munitiekisten tot 12 duim

2 draagbare munitiekisten tot 12 duim

2 draagbare munitiekisten tot 12 duim

2 draagbare munitiekisten tot 12 duim

2 draagbare munitiekisten tot 12 duim

2 draagbare munitiekisten tot 12 duim

2 draagbare munitiekisten tot 12 duim

2 draagbare munitiekisten tot 12 duim

2 draagbare munitiekisten tot 12 duim

2 draagbare munitiekisten tot 12 duim

2 draagbare munitiekisten tot 12 duim

2 draagbare munitiekisten tot 12 duim

2 draagbare munitiekisten tot 12 duim

2 draagbare munitiekisten tot 12 duim

2 draagbare munitiekisten tot 12 duim

2 draagbare munitiekisten tot 12 duim

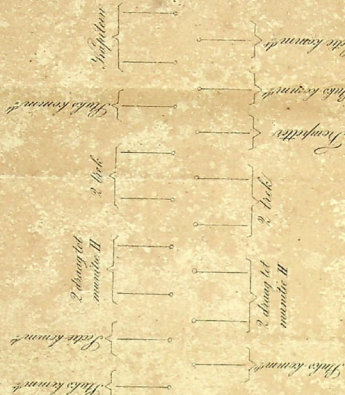
2 draagbare munitiekisten tot 12 duim

2 draagbare munitiekisten tot 12 duim

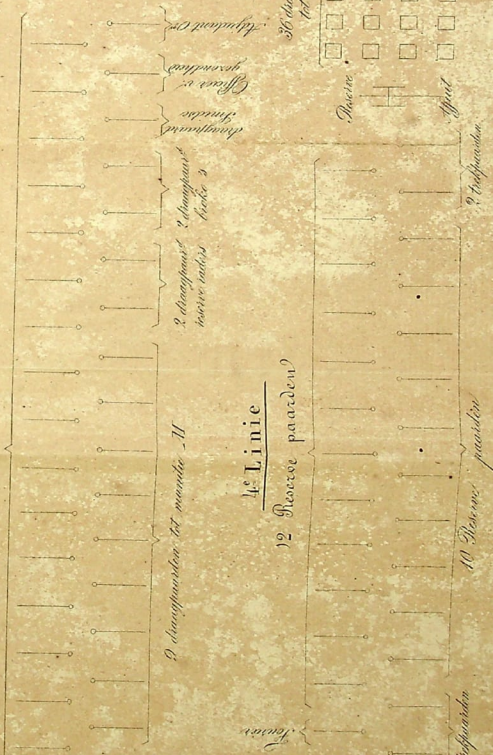
2 draagbare munitiekisten tot 12 duim

2 draagbare munitiekisten tot 12 duim

2 draagbare munitiekisten tot 12 duim



18 draagpaarden tot houwerder munitie?



draagpaarden
 houwerder
 kisten 12
 draagpaarden munitie

Fig. I

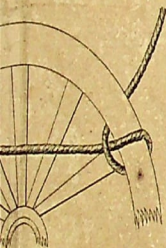
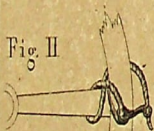
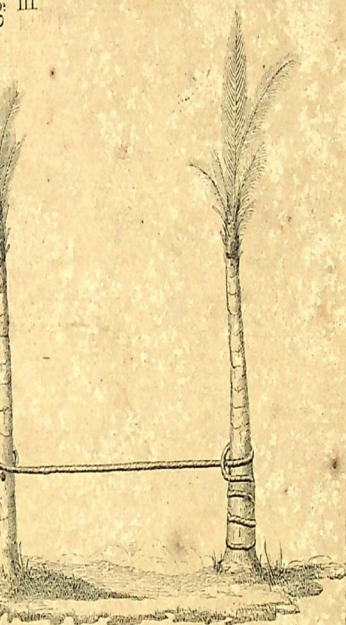


Fig. II

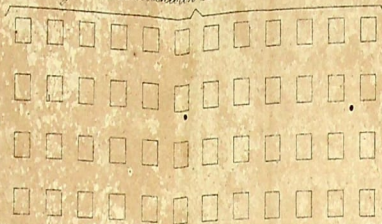




BERG-BATTERIJ van 12 duim

1^e Linie

24 draagbare munitiekisten tot houwiter van 12 duim



24 draagbare munitiekisten tot Metiers Cochon van 12 duim

2^e Linie

Paarden behoorende tot de 1^e Linie.

2 draag tot
munitie M

2^e koning van
2^e Artillerie

2 draag tot
munitie H

2 trek

2^e koning
2^e Artillerie

2 draag tot
munitie H

2 trek

2^e koning

1 draag tot
munitie M

1 draag
tot M

2 draag tot
munitie H

2 trek

2^e koning

2^e koning

2 draag tot
munitie H

2 trek

2^e koning



Wewitsch van 12 duim hoog

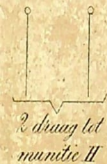
Stelle kommende

2 draag tot
manitie II

2 tuck

Stuks kommende

Kapiteel



2 draag tot
manitie II



2 tuck



Trompetter



Stuks kommende



Stelle kommende

3^e Linie
18 draagpaarden tot 'houwitser munitie'

9 draagpaarden tot munitie M

2 draagpaar^d insere anders
2 draagpaar^d bieke 3

4^e Linie

12 Reserve paarden

10 Reserve paarden

2 trekpaarden

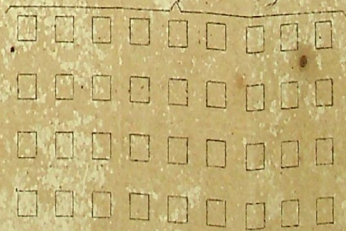
2 trekpaar

Reserve

Draggwaard
 Smulde
 Officer in
 gereedheid
 Adjutant Om

36 draagbare munitiekisten
 tot hooftstuk 12 ^{dm} berg

Reserve



Afput

den

draagbare

 smulde

 kisten tot
 draagbare smulde

WIJZE VAN BEVESTIGING D

